

Voortgangsrapportage CO₂-Prestatieladder 2014 – 2019

A.Hakpark B.V.

CO₂-emissies scope 1 en 2 Voortgang op doelen en maatregelen

Tricht, 24 juli 2020

Auteur:
Jan Verhoeven – QHSE manager P&F

Geaccordeerd door:
Ruud Engelen – Corporate QHSE manager Hakpark

COLOFON

Het format voor deze rapportage is opgesteld door Stichting Stimular. Stichting Stimular vertaalt de groeiende vraag om duurzaamheid naar praktische instrumenten en werkwijzen voor bedrijven, brancheverenigingen, overheidsorganisaties en zorgaanbieders. Stichting Stimular is de werkplaats voor Duurzaam Ondernemen!

Stichting Stimular
Botersloot 177
3011 HE Rotterdam
t 010 - 238 28 28
e mail@stimular.nl
i www.stimular.nl

Dit format mag uitsluitend worden ingezet voor eigen gebruik en niet voor commerciële doeleinden.

Inhoud

1	INLEIDING	4
2	BESCHRIJVING ORGANISATIE	4
	2.1 CO ₂ -reductiebeleid	5
3	ACTUELE CO ₂ -FOOTPRINT (EIS 3.A.1)	6
4	VOORTGANG REDUCTIE SCOPE 1 EN 2 (EIS 3.B.1)	8
	4.1 Samenvatting reductiedoelen	8
	4.1.1 Toelichting op de kengetallen	8
	4.2 bedrijfspanen	9
	4.3 voertuigbrandstoffen	12
	4.4 materieel	13
	4.5 Ontwikkeling totale footprint	14
5	VOORTGANG IMPLEMENTATIE MAATREGELEN SCOPE 1 EN 2 (EIS 3.B.1)	15
	5.1 Maatregelen bedrijfspanen	15
	5.1.1 Maatregelen Tricht	15
	5.1.2 Maatregelen MEV	16
	5.2 Maatregelen wagenpark en materieel	19
	5.2.1 Maatregelen wagenpark en materieel Materieel Exploitatie Veendam	19
	5.2.2 Maatregelen wagenpark en materieel Leidingbouw	20
	5.2.3 Maatregelen wagenpark en materieel Electron	21
6	KRUISTABEL ISO 14064	24

1 INLEIDING

A.Hakpark is gecertificeerd op niveau 3 van de CO₂-Prestatieladder. Onze nulmeting (referentiejaar 2014), doelstellingen en geplande maatregelen voor de scope 1 en 2-emissies zijn beschreven en onderbouwd in ons Plan van Aanpak, voortkomend uit de Energie Audit en de Vervoersaudit (EED) die zijn uitgevoerd in 2015/2016.

Ieder jaar wordt de voortgang en het resultaat van de inspanningen geëvalueerd en gerapporteerd. In het voorjaar wordt een jaarrapportage gemaakt. In het najaar een halfjaarlijkse tussenrapportage.

Dit rapport beschrijft de voortgang van het reduceren van CO₂-uitstoot bij de verschillende entiteiten van A.Hakpark B.V. in 2019, ten opzichte van 2014. De CO₂-footprint heeft betrekking op twee fysieke vestigingen van A.Hakpark B.V., Tricht en Veendam en de vervoersbewegingen van de onderliggende B.V.'s uit de boundarybepaling.

Dit rapport voldoet aan de eisen van de CO₂-Prestatieladder Handboek 3.0 en ISO 14064-1 par 7.3.1. In hoofdstuk 7 is een kruistabel opgenomen.

2 BESCHRIJVING ORGANISATIE

De kernactiviteiten van A.Hakpark B.V. zijn: Ontwerp, nieuwbouw en onderhoud van bovengrondse installaties, aanleg en onderhoud van ondergrondse kabel- en buisleidingsystemen, installaties voor duurzame energie, en distributienetten voor gassen, vloeistoffen, installaties voor elektriciteit en telecommunicatie, systemen voor midden-en hoogspanning en verlichtingen.

Organisatiegrens

A.Hakpark heeft in 2019 een leveranciersanalyse (A/C-analyse) uitgevoerd om de organisatiegrens voor certificering te bepalen. De resultaten zijn opgenomen in het document Verantwoording organisatiegrens park. In de organisatorische grens zijn er twee wijzigingen ten opzichte van het referentiejaar.

- Drillcon B.V. is geen aparte entiteit meer, maar een cost centre. Emissies van Drillcon worden nog steeds meegenomen via de footprint van Leidingbouw.
- Industrie Noord Oost is in 2020 als separate BV gestopt, waarbij de activiteiten zijn ondergebracht bij Leidingbouw.

Beide wijzigingen zijn vooral administratief en hebben geen effect op de reikwijdte van footprint. Voor 2020 is geen nieuwe A/C analyse uitgevoerd, omdat de activiteiten niet noemenswaardig gewijzigd zijn is er geen reden om aan te nemen dat deze verouderd zou zijn.

A.Hakpark B.V. bestaat uit verschillende entiteiten die meegenomen zijn voor het certificaat. Dit zijn Leidingbouw, Electron, Construction, Drillcon en Materieel Exploitatie Veendam (MEV). Construction heeft geen eigen footprint, maar is verwerkt in de footprint van Leidingbouw. MEV staat niet op het certificaat. In onderstaande tabel zijn de vestigingsgegevens opgenomen.

Locaties van vestigingen	Contactpersoon
Hoofdkantoor <ul style="list-style-type: none"> ▪ Steenoven 2, Tricht	Ruud Engelen Corporate Manager QHSE
Materiaal Exploitatie Veendam <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ommelanderwijk 8, Veendam	Jan Verhoeven QHSE manager P&F

2.1 CO₂-REDUCTIEBELEID

A. Hakpark richt zich op het reduceren van de CO₂-uitstoot door het energieverbruik te reduceren en duurzame energie te gebruiken. Deze doelstellingen zijn gericht op het totale energiegebruik van de organisatie:

- bedrijfsgebouwen
- wagenpark en materieel
- projecten

Alle medewerkers hebben de taak om bij hun werkzaamheden energie te besparen. Het thema energiebesparing is een vast onderdeel van alle vormen van werkoverleg en het directie-overleg.

Voor de CO₂-prestatieladder zijn kwantitatieve doelen opgesteld met als doeljaar 2019. Deze doelen zijn gebaseerd op de uitkomsten van diverse audits (energie en vervoer), een analyse van de CO₂-footprint en de actieplannen met reductiemaatregelen. De reductiedoelen en de voortgang wordt beschreven in hoofdstuk 5.

In 2020 vindt er een her-certificering plaats voor de CO₂-prestatieladder. Hiervoor worden de actieplannen geüpdatet en aan de hand daarvan worden nieuwe doelen opgesteld met als doeljaar 2023.

3 ACTUELE CO₂-FOOTPRINT (EIS 3.A.1)

Wij berekenen halfjaarlijks onze CO₂-footprint met de Milieubarometer. Hierin kunnen alle verbruiken worden ingevuld; vervolgens wordt de daarbij behorende CO₂-uitstoot automatisch berekend en vergeleken met het basisjaar. De indeling van scopes en berekening van onze CO₂-footprint voldoen aan de eisen van de CO₂-Prestatieladder.

Tabel 1 toont de CO₂-footprint van park van 2019.

TABEL 1: CO₂-FOOTPRINT 2019 VAN A.HAKPARK TOTAAL

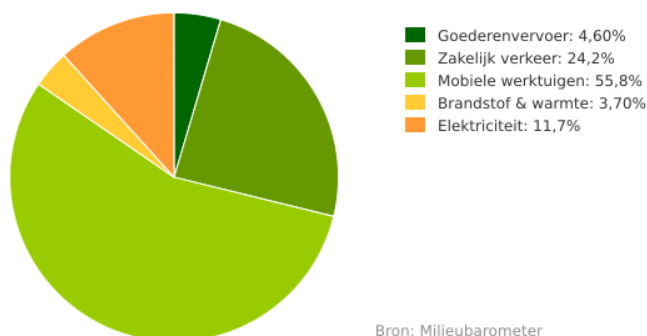
	Thema		CO ₂ -parameter	CO ₂ -eq.
CO₂ scope 1				
Aardgas voor verwarming	Brandstof & warmte	127.675 m ³	1,89 kg CO ₂ /m ³	241 ton CO ₂
Propaan	Brandstof & warmte	315 liter	1,73 kg CO ₂ /liter	0,544 ton CO ₂
Propaan voor verwarming projectlocaties	Brandstof & warmte	23.271 liter	1,73 kg CO ₂ /liter	40,2 ton CO ₂
Benzine	Mobiele werktuigen	500 liter	2,74 kg CO ₂ /liter	1,37 ton CO ₂
Diesel	Mobiele werktuigen	1.315.765 liter	3,23 kg CO ₂ /liter	4.250 ton CO ₂
Personenwagen benzine	Zakelijk verkeer	41.628 liter	2,74 kg CO ₂ /liter	114 ton CO ₂
Personenwagen diesel	Zakelijk verkeer	213.337 liter	3,23 kg CO ₂ /liter	689 ton CO ₂
Bestelwagen benzine	Zakelijk verkeer	851 liter	2,74 kg CO ₂ /liter	2,33 ton CO ₂
Bestelwagen diesel	Zakelijk verkeer	172.468 liter	3,23 kg CO ₂ /liter	557 ton CO ₂
Vrachtwagen diesel	Goederenvervoer	108.502 liter	3,23 kg CO ₂ /liter	350 ton CO ₂
			Subtotaal	6.246 ton CO₂
CO₂ scope 2				
Ingekochte elektriciteit	Elektriciteit	1.375.955 kWh	0,649 kg CO ₂ /kWh	893 ton CO ₂
Gedeclareerde km privé auto's	Zakelijk verkeer	1.998.482 km	0,220 kg CO ₂ /km	439 ton CO ₂
Vliegtuig regionaal (<700 km)	Zakelijk verkeer	33.240 Pers. km	0,297 kg CO ₂ /pers. km	9,87 ton CO ₂
Vliegtuig Europa (700-2500 km)	Zakelijk verkeer	57.467 Pers. km	0,200 kg CO ₂ /pers. km	11,5 ton CO ₂
Vliegtuig mondiaal (>2500 km)	Zakelijk verkeer	170.635 Pers. km	0,147 kg CO ₂ /pers. km	25,1 ton CO ₂
			Subtotaal	1.378 ton CO₂
CO₂-uitstoot			Totaal	7.625 ton CO₂

De totale CO₂-uitstoot in 2019 is 7.625 ton. Hiermee valt park in de categorie middelgroot bedrijf.

Figuur 1 toont de verdeling per thema. De belangrijkste verbruikers in 2019 waren:

- Mobiele werktuigen (56%)
- Zakelijk verkeer (24%)

Hakpark totaal 2019 - CO₂-meter

FIGUUR 1: VERDELING CO₂-FOOTPRINT 2019 NAAR THEMA'S

Specificatie naar projecten

Van onze totale CO₂-uitstoot in 2019 houdt circa 75% verband met de projecten. Dit betreft de CO₂-uitstoot van het materieel dat op projecten wordt ingezet, goederenvervoer, propaan in de keten en naar schatting 50% van de CO₂ uitstoot van het zakelijk verkeer. De CO₂-uitstoot van ingekochte elektriciteit, gas en de andere 50% van het zakelijk verkeer valt onder overhead.

Project met gunningvoordeel

In 2019 hebben wij geen nieuw project met gunningvoordeel voor de CO₂-Prestatieladder verkregen en er is ook geen lopend project met gunningvoordeel.

Overig

Verbranding van biomassa vond niet plaats bij park in 2019. Er heeft geen broeikasgasverwijdering of compensatie plaatsgevonden in 2019. Er zijn geen noemenswaardige uitzonderingen te noemen op het GHG Protocol. De emissie-inventaris van park is niet geverifieerd door Verifiërende Instelling.

Datakwaliteit en onafhankelijke interne controle

De kwaliteit van de emissieregistratie wordt jaarlijks verbeterd (indien mogelijk). Er is een onafhankelijke controle uitgevoerd op de emissie-inventaris, deels door Stichting Stimular en deels door Ruud Engelen. De aandachtspunten uit deze controle zijn verwerkt.

De gebruikte CO₂-emissiefactoren komen overeen met de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Het betreffen de CO₂-emissiefactoren van www.co2emissiefactoren.nl, zoals deze aan het begin van het footprintjaar op de website stonden.

De in de Milieubarometer ingevulde verbruiksgegevens komen overeen met de inkoopgegevens zoals deze intern zijn verzameld. Bijna alle gebruikte gegevens voor de berekening van de CO₂-footprint zijn gebaseerd op facturen en/of werkelijk gemeten verbruiken. Hierdoor is de onzekerheidsmarge zeer gering. In de 'notities' in de Milieubarometer zijn de gegevensbronnen vermeld.

4 VOORTGANG REDUCTIE SCOPE 1 EN 2 (EIS 3.B.1)

Er zijn kwantitatieve doelen opgesteld met als doeljaar 2019. Deze doelen zijn gebaseerd op de uitkomsten van de Energie Audit en de Vervoersaudit uit 2015, een analyse van de energieverbruikers en de actieplannen met reductiemaatregelen in de gebouwen, het vervoer en het materieel van A.Hakpark.

Dit hoofdstuk beschrijft de voortgang van de reductiedoelstellingen van A.Hakpark. De uitgevoerde maatregelen zijn benoemd in hoofdstuk 6.

4.1 SAMENVATTING REDUCTIEDOELEN

Gebouwen Tricht:

Elektriciteit in kWh/m²: -15% ten opzichte van 2015

Gas in m³ gasequivalent/m³: -8% ten opzichte van 2015

Gebouwen MEV:

Elektriciteit in kWh/m²: -2,5% per jaar

Gas in m³ gasequivalent/m³: -4% per jaar

Voertuigbrandstoffen:

CO₂ zakelijk verkeer in ton CO₂/euro omzet: -25% ten opzichte van 2014

CO₂ goederenvervoer in ton CO₂/euro omzet: -10% ten opzichte van 2014

CO₂ mobiele werktuigen in ton CO₂/euro omzet: -25% ten opzichte van 2014

4.1.1 Toelichting op de kengetallen

De kengetallen zijn zo gekozen dat de effecten van maatregelen zoveel mogelijk m², omzet- en activiteitonafhankelijk waarneembaar zijn. In de praktijk zal er echter altijd een onzekerheidsmarge in de kengetallen zitten. Dat komt doordat de gebruikte data zoals CO₂-emissie, elektriciteitsverbruik en de basisgegevens zoals bijvoorbeeld de omzet gerelateerd zijn aan vele verschillende factoren die niet allemaal beïnvloedbaar zijn, zoals de omvang van projecten, type werkzaamheden, de plaats van de projectlocatie ten opzichte van de huisadressen van medewerkers, etc.

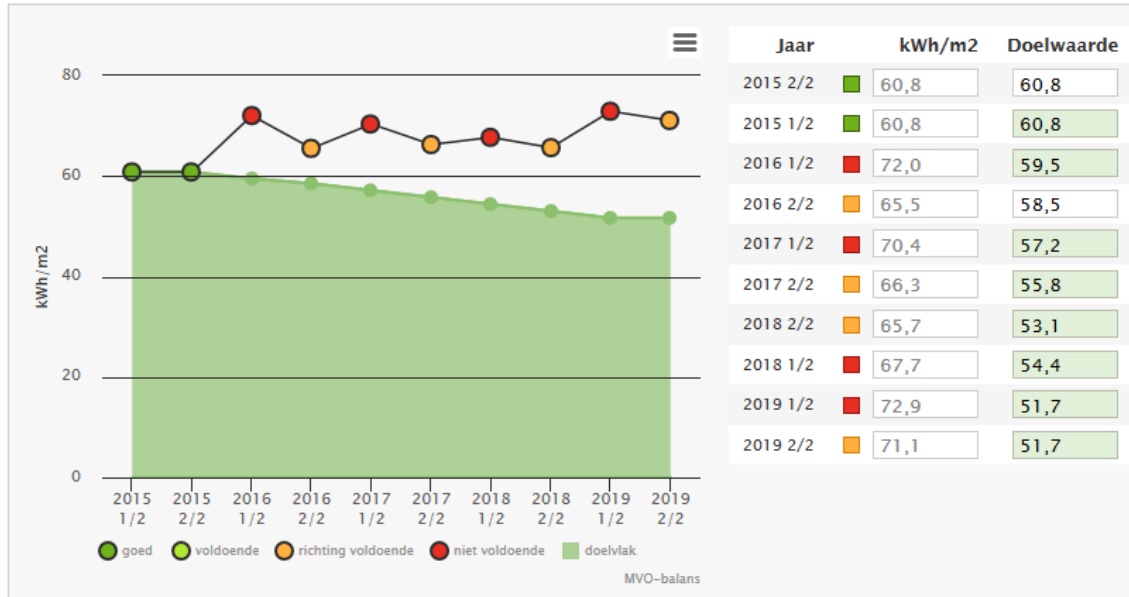
Er zijn veel variabelen die de CO₂-emissie in opeenvolgende jaren bepalen. Daarom monitoren wij, naast onderstaande kengetallen, ook aanvullende zaken zoals het brandstofverbruik per gereden kilometer (zakelijk verkeer).

4.2 BEDRIJFSPANDEN

In deze paragraaf wordt van A.Hakpark de CO₂-reductie per vestiging besproken ten opzichte van de reductiedoelen. De grafieken zijn afkomstig uit de MVO-balans.

Elektriciteitsverbruik per vloeroppervlak A.Hakpark TRICHT

Toelichting op de indicator

Het elektriciteitsverbruik in de bedrijfspanden wordt gevolgd per m² vloeroppervlak. Onze doelstelling is 15% besparing per m² vloeroppervlak in 2019 ten opzichte van 2015.

Onze ontwikkeling

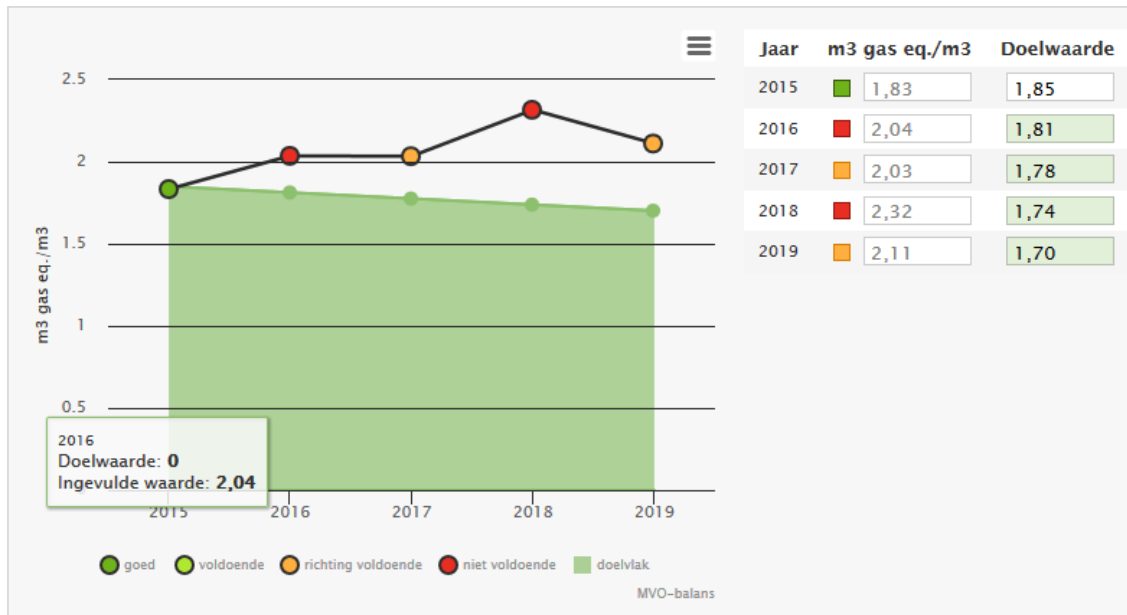
De doelstelling is niet behaald.

Het uitvoeren van besparingsmaatregelen heeft weliswaar bijgedragen aan vermindering van het elektriciteitsverbruik maar als gevolg van de toename van de activiteiten in het pand en het steeds meer opladen van elektrische voertuigen, is er netto een flinke stijging.

Verwachtingen komend jaar

Inmiddels is het pand weer drukker, omdat er een extra afdeling is toegevoegd. Als gevolg van de Corona crisis werken er echter veel mensen thuis (kantoormedewerkers) en is de verwachting dat het verbruik over 2020 (incidenteel) lager zal liggen. De mensen in de magazijnen en werkplaatsen hebben wel doorgewerkt.

Verwarming per gebouwinhoud TRICHT

Toelichting op de indicator

Energieverbruik voor verwarming in de bedrijfspanden wordt gevolgd per m³ gebouwinhoud. Onze doelstelling is 8% besparing per m³ gebouwinhoud in 2018 ten opzichte van 2015. Nb. Deze indicator wordt niet per half jaar getoond, omdat het verbruik in jan-juni altijd hoger ligt dan het verbruik in juli-dec.

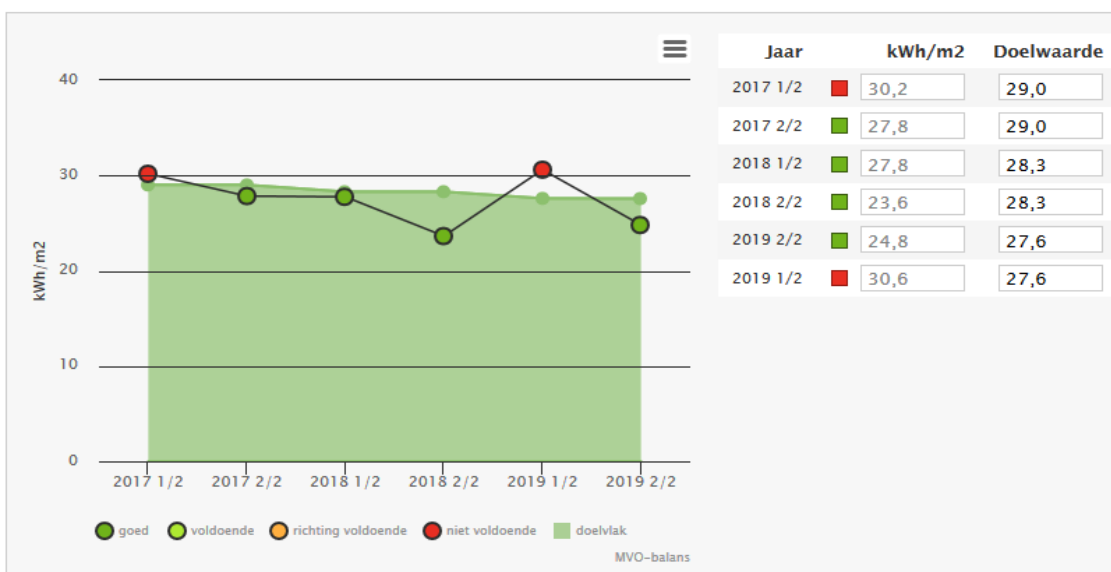
Onze ontwikkeling

De doelstelling is niet behaald. De toename van de bezetting van het pand in de afgelopen jaren zorgt voor een uitbreiding van de gebruikstijden en een flink hoger verbruik.

Verwachtingen komend jaar

Met enkele aanvullende maatregelen zal het verbruik weer iets dalen. In 2020 zal het verbruik (incidenteel) flink lager liggen als gevolg van het thuiswerkbeleid door Corona.

Elektriciteitsverbruik per vloeroppervlak MEV Veendam

Toelichting op de indicator

Het elektriciteitsverbruik in de bedrijfspanden wordt gevolgd per m² vloeroppervlak. Onze doelstelling is 2,5% besparing per m² vloeroppervlak per jaar.

Onze ontwikkeling

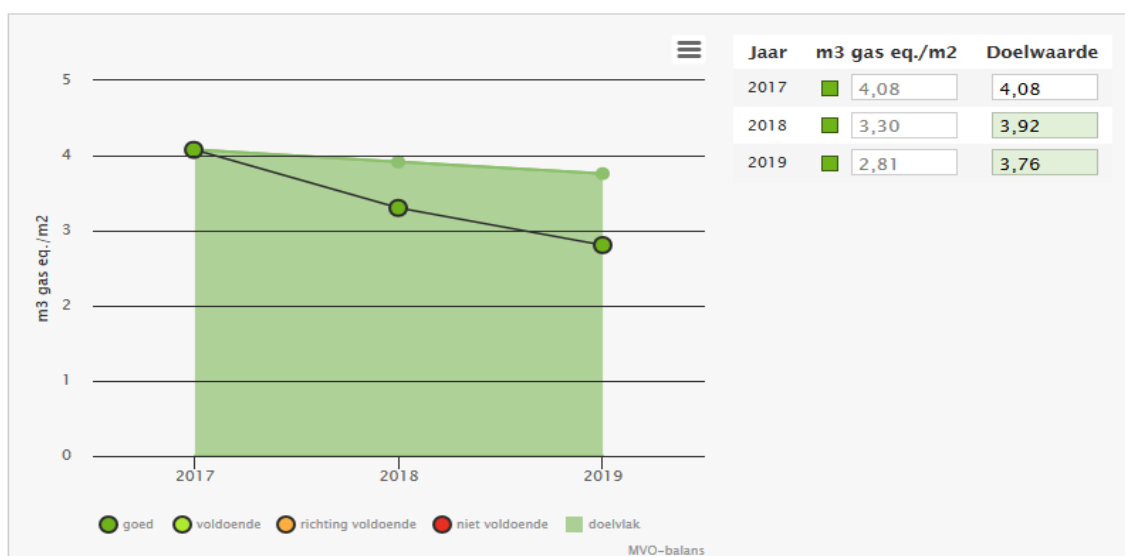
De doelstelling is behaald.

Er zijn enkele besparingsmaatregelen uitgevoerd waardoor het verbruik verminderd. Het verbruik in de eerste helft van het jaar ligt hoger dan in de tweede helft.

Verwachtingen komend jaar

Als gevolg van de Corona crisis werken er echter mensen thuis en is de verwachting dat het verbruik over 2020 (incidenteel) iets lager zal liggen. Dit effect zal klein zijn in deze vestiging, daar het vooral een werkplaats is. Er zijn ook flink wat maatregelen gepland. Als gevolg hiervan zal het verbruik in de toekomst verder dalen.

Verwarming per gebouwinhoud MEV Veendam

Toelichting op de indicator

Energieverbruik voor verwarming in de bedrijfspanden wordt gevolgd per m³ gebouwinhoud. Onze doelstelling is 4% besparing per m³ gebouwinhoud per jaar.

Nb. Deze indicator wordt niet per half jaar getoond, omdat het verbruik in jan-juni altijd hoger ligt dan het verbruik in juli-dec.

Onze ontwikkeling

De doelstelling is ruim behaald. Het nemen van maatregelen op de verwarming heeft flink effect gehad.

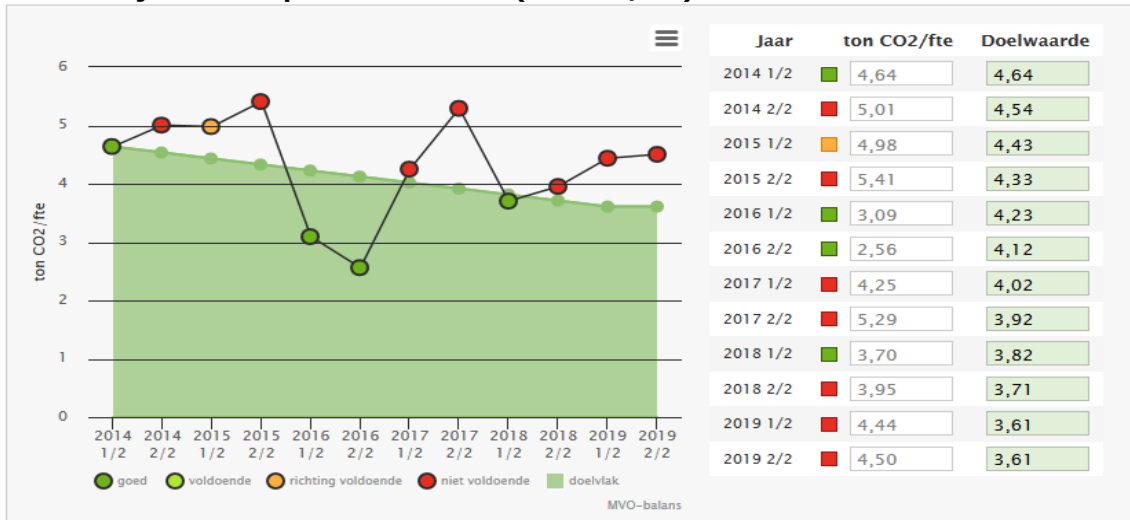
Verwachtingen komend jaar

In 2020 zal het verbruik ongeveer gelijk blijven.

4.3 VOERTUIGBRANDSTOFFEN

De CO₂-uitstoot van het zakelijk verkeer en goederenvervoer wordt niet per locatie gemeten, maar voor de totale organisatie.

CO₂ zakelijk verkeer per medewerker (ton CO₂/fte)

Toelichting op de indicator

De CO₂-uitstoot van zakelijk verkeer wordt gevolgd per medewerker. Onze doelstelling voor zakelijk verkeer is 25% CO₂-reductie per FTE in 2019 ten opzichte van 2014.

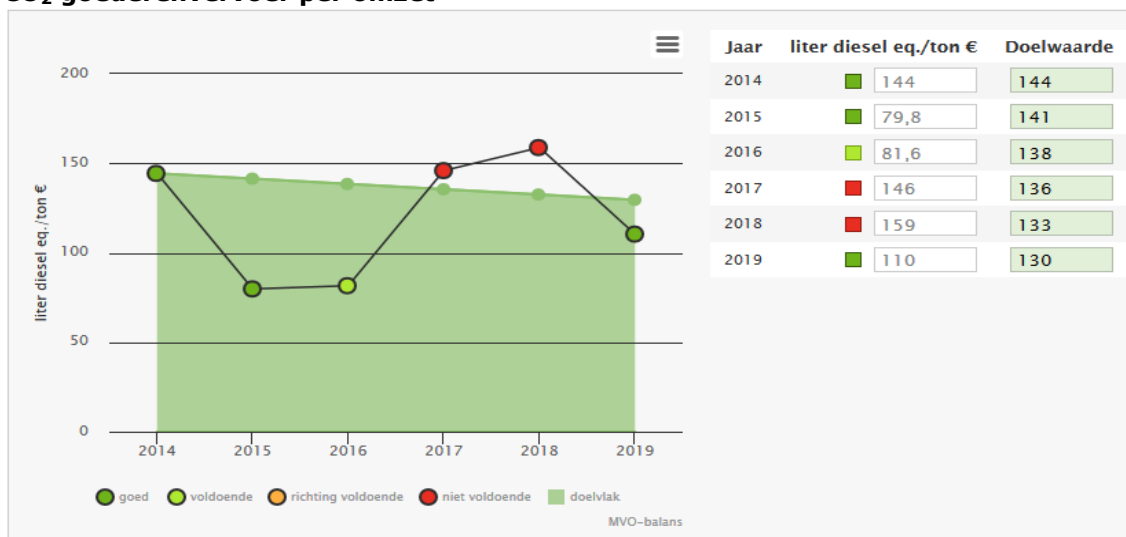
Onze ontwikkeling

Het verloop van de indicator is erg grillig. De doelstelling is niet behaald. De totale emissie (absoluut) van het zakelijk verkeer is flink afgenomen, maar het aantal FTE's ook. Netto is er een stijging te zien per medewerker en zijn we eind 2019 ongeveer op hetzelfde emissieniveau als in 2014. De grilligheid kan worden verklaard doordat de locaties van de projecten, waardoor er het in het ene jaar flink meer gereden wordt dan in het andere jaar.

Verwachtingen komend jaar

De verwachting is dat na 2019 het brandstofverbruik van het zakelijk verkeer zal dalen. In 2020 extra sterk, omdat er door de kantoormedewerkers meer thuisgewerkt wordt. Daarna, omdat er een steeds strenger leasebeleid gevoerd wordt (lagere CO₂-uitstoot per km) en steeds meer elektrisch gereden wordt.

CO₂ goederenvervoer per omzet

Toelichting op de indicator

De CO₂-uitstoot van goederenvervoer wordt gevolgd per ton euro omzet. Het referentiejaar is 2014. Onze doelstelling voor goederenvervoer is 10% CO₂-reductie in 2019.

Onze ontwikkeling

Deze doelstelling is gehaald al zit er een flink variatie in de data. Dit is het resultaat van:

- Minder transport
  - o Meer direct op projecten afleveren (besparing van km)
  - o Inhuur transport (emissies gaan van scope 1 naar scope 3)
  - o Efficiënt inplannen van transporten (besparing km, zie hoofdstuk 6.2)

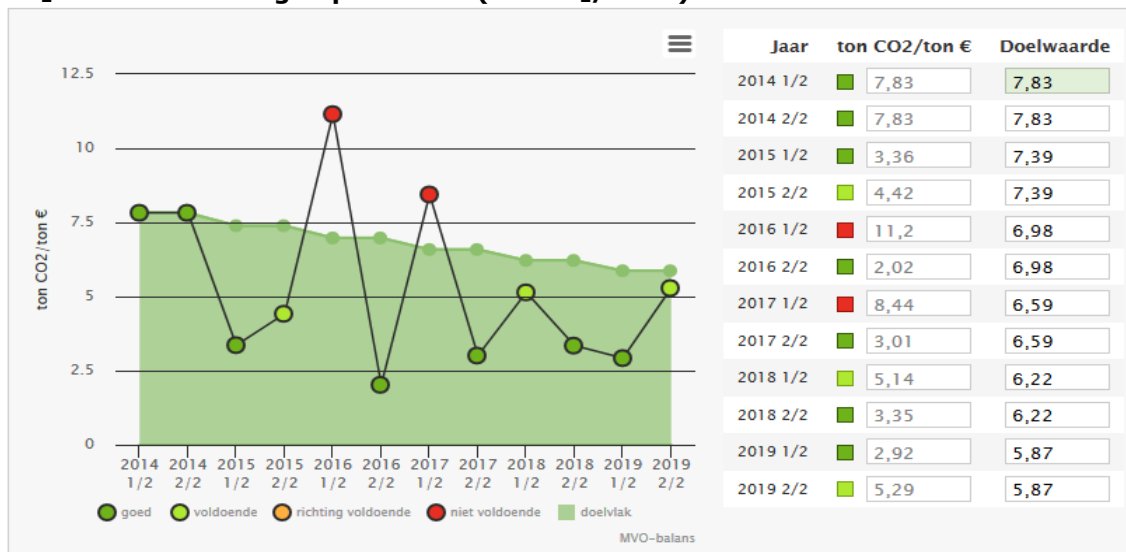
Verwachtingen komend jaar

De verwachting is dat dit kengetal komende jaren ongeveer gelijk zal blijven.

4.4 MATERIEEL

De CO₂-uitstoot van het materieel wordt eveneens gemeten voor de totale organisatie.

CO₂ Mobiele werktuigen per omzet (ton CO₂/ton €)

Toelichting op de indicator

De CO₂-uitstoot van mobiele werktuigen wordt gevolgd per omzet. Onze doelstelling voor mobiele werktuigen is 25% CO₂-reductie per euro omzet in 2019 ten opzichte van 2014.

Onze ontwikkeling

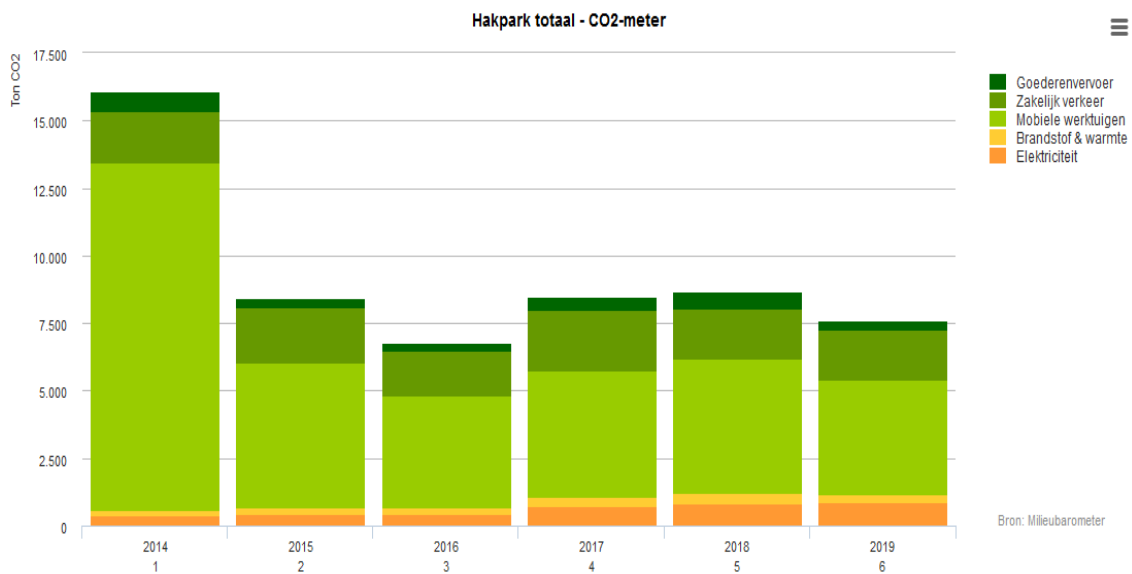
De doelstelling is ruim behaald. In de grafiek is te zien dat de data perhalf jaar nogal wisselend zijn. Dit wordt veroorzaakt doordat facturen soms net in de ene helft en soms net in de andere helft van het jaar vallen. Verder is de uitstoot afhankelijk van het type machine dat op een werk wordt ingezet, het type werk (b.v. cleanup levert 5 een maal hoger verbruik op dan bijvoorbeeld het stellen van laswerk (uitgaande van een gelijke machine)).

Verwachtingen komend jaar

De verwachting is dat na 2019 de CO₂-uitstoot veroorzaakt door mobiele werktuigen weer zal stijgen. Dit komt doordat de hoeveelheid werk gaat stijgen. Met de aanschaf van zuinigere machines en het nieuwe draaien wordt netto nog wel een kleine besparing verwacht.

4.5 ONTWIKKELING TOTALE FOOTPRINT

In onderstaand figuur is de ontwikkeling van de totale footprint van de gecertificeerde bedrijven binnen de boundary van A.Hak inzichtelijk gemaakt. Hier is te zien dat deze de afgelopen 5 jaar ongeveer gehalveerd is. Vooral 2014 -> 2015 laat een groot verschil zien. Dit kwam met name door enkele grote projecten (bij Leidingbouw) waar veel brandstof is verbruikt voor het materieel.

5 VOORTGANG IMPLEMENTATIE MAATREGELEN SCOPE 1 EN 2 (EIS 3.B.1)

In dit hoofdstuk is de voortgang van de implementatie van maatregelen van A.Hak voor energiebesparing en duurzame energie weergegeven. De maatregelen zijn ook benoemd in de Maatregellijst CO₂-Prestatieladder van SKAO.

5.1 MAATREGELEN BEDRIJFSPANDEN

Onderstaande maatregelenlijsten geven de stand van zaken op 31-12-2019 weer.

5.1.1 Maatregelen Tricht

In onderstaande tabel zijn de maatregelen voor energiebesparing en duurzame energie voor de gebouwen in Tricht weergegeven.

Maatregel	Planning	Prioritering	Wie
Elektriciteitsverbruik			
Compressor buiten werktijden uit.	Vanwege regelmatig gebruik compressor (centrale leiding) in weekend door Intero (ander gebouw) was dit lastig te organiseren. Dmv. het installeren van een afsluiter is het wel gelukt	Uitgevoerd	Interne dienst
Gebouwbeheersysteem inregelen en lekkages en filters	Opgenomen in onderhoudsplan	Uitgevoerd	~~
Fontein uitschakelen buiten kantoor tijden	Op advies van de installateur van de fontein wordt dit niet gedaan omdat dit de levensduur van de fontein verkort. Mogelijk kan een licht donker schakelaar wel. In het donker groeien de algen niet. 2019: Geen actie ondernomen.	middel	Interne dienst overleg met installateur
Daglichtregeling hal 9a, 9b, 10a, 10b	De TL rijen rondom de lichtkoepels zijn hier mogelijk geschikt voor. Uitzoeken. Nb. in Hal 1-4 was het niet mogelijk vanwege de aard van de werkzaamheden. Gezien de financiële positie is er in 2019 geen actie ondernomen.	middel	Interne dienst zoekt uit
Ledverlichting en daglichtregeling materieeldienst	Bij natuurlijk vervangingsmoment Nb. Incidenteel zijn al wat lampen vervangen Gezien de financiële positie is er in 2019 geen actie ondernomen.	Middel	Interne dienst
Ledverlichting parkeergarage	Bij natuurlijk vervangingsmoment Nb. er is wel een bewegingssensor, waardoor de verlichting het grootste deel van de tijd uit staat. Gezien de financiële positie is er in 2019 geen actie ondernomen.	Middel	Interne dienst

Compressor vervangen	Een natuurlijk vervangingsmoment is dichtbij. De kosten hiervoor bedragen echter €18K. Gezien de financiële positie is er in 2019 geen actie ondernomen. Compressor werkt nog	Hoog	Interne dienst
<i>Tijdschakelaar koffie-snoep – en shopperautomaten</i>	<i>Op advies van de verhuurder van de automaten wordt dit niet gedaan omdat de besparing verwaarloosbaar is, maar het aan- en uitschakelen de apparaten niet ten goede komt.</i>	Vervallen	~~
Brandstoffen voor verwarming			
Gebouwbeheersysteem controleren	Voor 1 januari 2018	Uitgevoerd	Energy Services of interne dienst
Inregelen thermostaat verwarmingsinstallaties	Half jaarlijks (bij zomer/wintertijd)	Continue aandacht	Interne dienst
Duurzame energie			
WKO is reeds aanwezig, zonnepanelen is overwogen. In 2019 is er een werkgroep duurzaamheid opgestart door de afdeling Business development.			
Overig			
Onderzoek naar de mogelijkheden voor het apart monitoren van het stroomverbruik voor de elektrische auto's.			

5.1.2 Maatregelen MEV

In onderstaande tabel zijn de maatregelen voor energiebesparing en duurzame energie in het gebouw van Materieel Exploitatie Veendam (tot 1-1-2020 A.Hak Industrie Noord Oost) weergegeven.

	Maatregel	Planning	Wie	Voortgang
Technische maatregelen				
1	Vervangen verlichting door LED verlichting	2019/2020 Gefaseerde uitvoering	Hoofd MEV	Twee hallen zijn al met LED uitgevoerd (7200 m2) In verband met de situatie binnen HAK schuift het resterende deel van deze maatregel op naar 2020
2	Vervangen enkel glas door HR++ glas.	Hold		In verband met de huidige situatie binnen Hak staat deze actie op hold.
3	Plaatsen van dakisolatie	Gereed		De verwarmde loodsen beschikken over dakisolatie. De onverwarmde loodsen hebben geen dakisolatie.
4	Beoordeel mogelijkheden voor het gebruik van warmte uit de serverruimte	Vervallen	NVT	De serverruimte wordt afgebouwd. We gaan over naar de cloud
5	Overweeg een externe 'groene' datacenter	2020	Hoofd ICT	Onbekend – Wordt uitgezocht
6	Inventariseer de mogelijkheden van virtuele servers	Gereed		Maken we sinds 3 jaar volledig gebruik van.

7	Vervang desktops door laptops	Gereed		Sinds 2019 opgepakt. Er worden in basis alleen laptops besteld. Oude voorraad wordt wel opgemaakt.
8	Overweeg de inzet van tablets	Ongoing	Hoofd ICT	Waar mogelijk worden er tablets ingezet, mits een tablet voor de gebruiker werkbaar is – Binnen infranet is dit volledig opgepakt.
9	Let bij vervanging van ICT op het Energy Star label	Ongoing	Hoofd ICT	Bij de aanschaf van nieuwe hardware wordt hier rekening mee gehouden.
10	Vervang of repareer gasverwarming spuitelij	Vervallen	NVT	We hebben geen spuitloods meer.
11	Gebruik waterbuffertank voor opslag regenwater, hierdoor ontstaat een natuurlijke waterdruk en is er minder pompcapaciteit nodig	Vervallen	NVT	Dit is onderzocht, maar technisch niet haalbaar. Het water voldoet hiermee niet meer aan de eisen
Organisatorische maatregelen				
15	Tijdschakelaars toepassen op koffie- en theeautomaten en andere apparatuur met boilervat	2020	Hoofd MEV	Nog niet uitgevoerd – Actie wordt alsnog beoordeeld op effectiviteit
16	Tijdschakelaars toepassen op koeltoepassingen waarbij temperatuurschommelingen geen probleem zijn	2020	Hoofd MEV	Nog niet uitgevoerd – Actie wordt alsnog beoordeeld op effectiviteit
17	Het aantal koel- en vriesinstallaties verminderen	Gereed		Is tot een minimum beperkt
18	Oude apparatuur vervangen door A++/A+++	Ongoing	Hoofd MEV	Als er apparatuur wordt vervangen dan zal hier zuinigere apparaten voor terug komen
19	Condensoren, radiatoren, roosters, sensoren, etc. regelmatig schoonmaken	Gereed		Dit is opgepakt met de schoonmaakbedrijf.
20	(Vaat)wasmachine aansluiten op warmwater	Nog niet bekend	Hoofd MEV	Bij vervanging van de vaatwasser zal dit worden uitgevoerd
21	Kies voor gasgestookte apparatuur in de keuken	2020	Hoofd MEV	Nog niet uitgevoerd – Actie wordt alsnog beoordeeld op effectiviteit
22	Isoleer warme leidingen	Gereed		Leidingen zijn geïsoleerd
23	Verwarming van niet gebruikte ruimten voorkomen	Ongoing	Hoofd MEV	Instructies uitgevaardigd naar de mensen – In 2020 zal dit opnieuw aandacht krijgen door diverse interne verhuizingen
24	Weersafhankelijke regeling op cv aanbrengen	Hold		In verband met de huidige situatie binnen Hak staat deze actie op hold.
25	Check gebruik automatische schuifdeuren	Hold		In verband met de huidige situatie binnen Hak staat deze actie op hold.

26	Zorg voor goede luchtstroming langs condensor koelinstallaties	Gereed		Dit is allemaal gecontroleerd en in orde bevonden
27	Pas zonwering toe bij gekoelde verblijfsruimten	Gereed		Aan de zonzijde is goede zonwering aanwezig
28	Zorg voor goede kierdichting	Gereed		Het gehele pand wordt in 2019 geschilderd waarbij deze controle wordt uitgevoerd
29	Zonneboiler voor warmwater toepassen	Hold		In verband met de huidige situatie binnen Hak staat deze actie op hold.
30	Controleer de instellingen van de stooklijn	Gereed		Dit wordt afhankelijk van de seizoenen ingeregeld
31	Energiemonitoring met behulp van een energie management systeem	2020	Hoofd MEV	Dit is niet ingeregeld. Zal in 2020 worden bekeken
32	Controleer de energiefacturen	Ongoing	Financieel medewerker MEV	Dit wordt gecontroleerd
33	Richt structureel onderhoudsmanagement in voor alle productiemiddelen	Gereed		Alle productiemiddelen zitten in een vast onderhoudsprogramma
34	Neem inspectie perslucht lekkages op in het onderhoudsschema	Gereed		Zit in het onderhoudsprogramma
35	Inventariseer gebruiksmomenten en draaiuren van de compressor	2020	Hoofd MEV	Nog niet uitgevoerd – Actie wordt alsnog beoordeeld op effectiviteit
36	Controleer de minimaal benodigde luchtdruk	Gereed		Ingesteld op 7 bar en de maximale druk is 8 bar. Er zit een meter op
37	Stel beleid op omtrent het gebruik van apparatuur	Ongoing	Hoofd MEV	Er wordt naar het beleid gekeken en waar nodig bijgestuurd
38	Actualiseer het assetmanagement- en onderhoudsmanagementsysteem	Ongoing	Hoofd MEV	Is in ontwikkeling. 4PS in gebruik genomen
40	Organiseer kennisuitwisseling met leveranciers	Ongoing	Hoofd MEV	Dit gebeurt. Kan nog wel worden verbeterd
41	Ontwikkel management informatie ten behoeve van management A.Hak bedrijven	Ongoing	Hoofd MEV	Er is managementinformatie beschikbaar, maar wordt nog voortdurend bijgeschaafd en verbeterd
43	Onderzoek de mogelijkheden voor vermindering van CO ₂ gebonden lasgassen	Gereed		De CO ₂ gebonden lasgassen worden veelal bepaald door de lastoevoegmaterialen. De lastoevoegmaterialen worden weer bepaald door de gevraagde laskwaliteit. We hebben hier als Hak maar een beperkte keuze. Indien er een lasgas met minder Co ₂ mogelijk is, dan heeft dat de voorkeur.
Duurzame energie				
50	Koop echt groene stroom in	2020	Hoofd inkoop	Nog niet uitgevoerd

5.2 MAATREGELLEN WAGENPARK EN MATERIEEL

Maatregelen voor vervoer en materieel zijn opgesplitst per BV.

5.2.1 *Maatregelen wagenpark en materieel Materieel Exploitatie Veendam*

In onderstaande tabel staan de brandstofbesparende maatregelen van MEV voor wat betreft wagenpark en materieel.

Mobiliteit				
12	Meer gebruik maken van teleconferentie middelen	Gereed		Elke werknemer met een HAK account beschikt over SKYPE en Teams. Teleconferenties zijn mogelijk en worden ook toegepast
13	Vorm met A.Hakpark een meldpunt voor afstemming transportbewegingen	Ongoing	Hoofd MEV	Er is voor het P&F deel van HAKpark één centrale planning voor de transport bewegingen – Binnen Hak breed(met Infranet) verloopt de samenwerking ook steeds beter.
14	Zet elektrische of hybride lease-auto's in	Gereed		Is opgenomen in de nieuwe leaseregeling 2019
Organisatorische maatregelen				
39	Organiseer kennisuitwisseling over het equipment	Ongoing	Hoofd MEV	Dit gebeurt. Kan nog wel worden verbeterd
42	Ondersteun trainingsfaciliteiten voor machinisten van A.HAK MEV	Gereed		Nieuw draaien ontwikkeld – note: MEV heeft geen eigen machinisten.
44	Verbeter het primair inzicht in het brandstofverbruik en kilometerregistraties voor alle voertuigen	2020	MT park	Fleetmanagement syteem ligt ter beoordeling van het MT. Infranet werkt er al mee
45	Doe onderzoek naar de mogelijke inzet van elektrische voertuigen als poolauto	Vervallen		Wij hebben geen poolauto's
46	Werk een mobiliteitsbeleid uit voor de locatie Veendam	Gereed		Is opgenomen in de centrale regeling voor lease- en bedrijfsauto's
47	Communiceer resultaten brandstofverbruik terug naar medewerkers voor betrokkenheid en bewustwording	2020	MT park	Fleetmanagement syteem ligt ter beoordeling van het MT. Infranet werkt er al mee
48	Bekijk mogelijkheden voor stimulering alternatieve personal mobility, waaronder carpooling en andere vervoermiddelen	Ongoing	MT park	Is deels opgenomen in de centrale regeling voor lease- en bedrijfsauto's
49	Neem de milieuprestatie mee van ingehuurde transportbedrijven	2020	Hoofd MEV	Nog niet uitgevoerd. Actie beoordelen in 2020

5.2.2 Maatregelen wagenpark en materieel Leidingbouw

In onderstaande tabel staan de brandstofbesparende maatregelen van Leidingbouw voor wat betreft wagenpark en materieel.

	Maatregel	Planning	Wie	Voortgang
1	Kiezen voor personenwagens met energielabel A	2019	Directie in overleg met wagenparkbeheerder	In 2019 is deze maatregel tegen het licht gehouden. In de geldende centrale regeling voor lease- en bedrijfsauto's zijn per klasse de maximale CO2 uitstoot vastgesteld.
2	Kiezen voor busjes op groen gas	nvt	Directie in overleg met wagenparkbeheerder	Hak Leidingbouw beschikt over weinig tot geen busjes, waardoor hierop geen actie is genomen.
3	Monitoren en terugkoppelen van brandstofverbruik	2020	Directie in overleg met wagenparkbeheerder	Fleetmanagement syteem ligt ter beoordeling van het MT. Infranet werkt er al mee.
4	Medewerkers over Het Nieuwe Rijden informeren	Afgerond 2020	QHSE afdeling	In het najaar van 2019 zijn alle medewerkers opnieuw middels een verplichte toolbox geïnformeerd over het "nieuwe rijden" – Actie afgerond – In 2020 zal het PVA als onderdeel van de vervoersaudit worden herzien en wordt beoordeeld of er een vervolg op het "stimuleer zuinig gebruik materieel" moet worden gemaakt.
5	Banden op spanning houden (onderdeel van maatregel 4)	Afgerond 2020	QHSE afdeling	Zie punt 4. Dit punt is in de CO2-challenge opnieuw aangebracht en gaan we in 2020 kijken of dit mogelijk een nieuwe impuls kan geven.
6	Meer elektrische oplaadpunten realiseren	Uitgevoerd	Directie iom Vastgoed	Steeds meer oplaadpunten in garage Tricht op basis van aantal medewerkers met elektrische auto

7	Kiezen voor schoner en zuiniger materieel	Lopende actie Eind 2020	Materieeldienst Business development	Door een langzaam verbeterende financiële situatie binnen Hak wordt er langzaam aan weer investeringen gedaan voor nieuw materieel ter vervanging of voor invulling van de gewijzigde scope. Bij materieel dat wordt gekocht wordt schoner en zuiniger meegenomen bij de inkoop. Is een lopende actie. Er is een actie geadresseerd om de mogelijkheden voor het verminderen van het verbruik van aggregaten en bronneerpompen te gaan onderzoeken. Zie ook CO2-challenge. Oorspronkelijke planning in 2019 is niet gehaald, door andere prioriteiten.
8	Stimuleer zuinig gebruik materieel	Afgerond 2020	QHSE afdeling	In het najaar van 2019 zijn alle medewerkers opnieuw middels een verplichte toolbox geïnformeerd over de noodzaak om zuiniger om te gaan met het verbruik in relatie tot materieel. – Actie afgerond – In 2020 zal het PVA als onderdeel van de vervoersaudit worden herzien en wordt beoordeeld of er een vervolg op het “stimuleer zuinig gebruik materieel” moet worden gemaakt.
9	Bedrijfswagenregeling en personeelsreglement hervormen	Lopend	HR afdeling	De centrale regeling voor lease- en bedrijfsauto's is in 2019 herzien aan de geldende maatstaven, waarbij er een benchmark heeft plaatsgevonden met gelijksoortige bedrijven. Hervorming personeelsreglement is een lopende actie

5.2.3 Maatregelen wagenpark en materieel Electron

In onderstaande tabel staan de brandstofbesparende maatregelen van Electron voor wat betreft wagenpark en materieel.

	Maatregel	Planning	Wie	Voortgang
1	Keuze van bedrijfsauto normeren aan CO ₂ -uitstoot	Uitgevoerd	~~	Bij de aanschaf van personenwagens wordt er gekeken naar de hoeveelheid CO ₂ die uitgestoten wordt (met een maximum uitstoot per autoklasse).
2	Kiezen voor busjes op groen gas	nvt	Business Unit Manager	Het beleid van A.Hak is aanschaf van dieselauto's. Dit beleid is niet gewijzigd. Wij als Electron kunnen hier niet van afwijken.

3	Monitoren en terugkoppelen van brandstofverbruik	2020	Directie in overleg met wagenparkbeheerder	Fleetmanagement syteem ligt ter beoordeling van het MT. Infranet werkt er al mee.
4	Medewerkers over Het Nieuwe Rijden informeren	Uitgevoerd 2020	KAM	In het najaar van 2019 zijn alle medewerkers opnieuw middels een verplichte toolbox geïnformeerd over het “nieuwe rijden” – Actie afgerond – In 2020 zal het PVA als onderdeel van de vervoersaudit worden herzien en wordt beoordeeld of er een vervolg op het “stimuleer zuinig gebruik materieel” moet worden gemaakt.
5	Banden op spanning houden (onderdeel van maatregel 4)	Afgerond 2020	QHSE afdeling	Zie punt 4. Dit punt is in de CO2-challenge opnieuw aangebracht en gaan we in 2020 kijken of dit mogelijk een nieuwe impuls kan geven.
6	Meer elektrische oplaadpunten realiseren	Uitgevoerd	Directie iom Vastgoed	Steeds meer oplaadpunten in garage Tricht op basis van aantal medewerkers met elektrische auto
7	Kiezen voor schoner en zuiniger materieel	2019/2020	Materieel Exploitatiedienst Veendam	Door een langzaam verbeterende financiële situatie binnen Hak wordt er langzaam aan weer investeringen gedaan voor nieuw materieel ter vervanging of voor invulling van de gewijzigde scope. Bij materieel dat wordt gekocht wordt schoner en zuiniger meegenomen bij de inkoop. Is een lopende actie.
8	Stimuleer zuinig gebruik materieel	Uitgevoerd 2020	KAM	In het najaar van 2019 zijn alle medewerkers opnieuw middels een verplichte toolbox geïnformeerd over de noodzaak om zuiniger om te gaan met het verbruik in relatie tot materieel. – Actie afgerond – In 2020 zal het PVA als onderdeel van de vervoersaudit worden herzien en wordt beoordeeld of er een vervolg op het “stimuleer zuinig gebruik materieel” moet worden gemaakt.
9	Bedrijfswagenregeling en personeelsreglement hervormen	Lopend	HR afdeling	De centrale regeling voor lease- en bedrijfsauto's is in 2019 herzien aan de geldende maatstaven, waarbij er een benchmark heeft plaatsgevonden met gelijksoortige bedrijven. Hervorming personeelsreglement is een lopende actie

10	CO ₂ -uitstoot relateren aan gemaakte draaiuren c.q. gereden kilometers.	2019	KAM	Voor de CO ₂ uitstoot van zakelijkverkeer wordt de CO ₂ uitstoot gerelateerd aan de gereden kilometers. Vanaf 2017 wordt dit geregistreerd binnen Leidingbouw en vanaf 2019 voor alle andere bedrijven vallende onder dit voortgangsrapport. Voor het materieel is er nog geen relatie tussen de draaiuren en de CO ₂ -uitstoot
----	---	------	-----	--

6 K R U I S T A B E L I S O 1 4 0 6 4

Kruistabel ISO 14064-1 §7.3.1 en Voortgangsrapport CO₂-Prestatieladder Infranet

ISO14064-1 § 7.3		Hst. Voortgangsrapport
a	Beschrijving van de rapporterende organisatie	2
b	Verantwoordelijke persoon	2
c	Verslagperiode	1
d	Documentatie van de organisatiegrenzen	2
e	Directe CO ₂ -emissies	3
f	Beschrijving CO ₂ -emissies van verbranding van biomassa	3
g	Reducties of verwijdering van CO ₂ -emissies	3
h	Uitsluitingen GHG-bronnen	3
i	Indirecte emissies	3
j	Basisjaar en referentiejaar	1
k	Wijzigingen in basisjaar en overige historische data	3
l	Kwantificeringsmethoden en toelichting op de keuze	3
m	Toelichting van veranderingen van kwantificeringsmethoden welke voorafgaand gebruikt zijn	3
n	Referentie/documentatie emissiefactoren en verwijderingsfactoren	3
o	Beschrijving van invloed van onzekerheden met betrekking tot de nauwkeurigheid van emissie- en verwijderingsdata.	3
p	Verklaring van overeenstemming met ISO 14064-1	1
q	Statement met betrekking tot de verificatie van de emissie-inventaris, inclusief vermelding van de mate van zekerheid.	3